

**ústav pro studium
totalitních režimů**

Čj.: USTR 82-7/2021
USTRX001XFJL

Praha, 26. října 2021
Počet stran: 3

Zápis z veřejné části 6. jednání

Rady Ústavu pro studium totalitních režimů

Datum a místo zasedání: 26. 10. 2021, 14.00 hod., nám. Winstona Churchilla 1800/2, Praha
3/ online prostřednictvím aplikace Zoom

Rada Ústavu: František Bublan, Jiří Junek, Jiří Liška, Martin Palouš (Zoom), Eduard Stehlík,
Vojtěch Šustek, Karel Černý

Ústav pro studium totalitních režimů: Zdeněk Hazdra, Ondřej Matějka, Michael Pelíšek,
Daniel Dušek, Adam Hradílek (část)

Archiv bezpečnostních složek: Světlana Ptáčnicková

Zápis vyhotovila: Jana Lišková

Program jednání:

- 1. Schválení programu**
- 2. Verifikace zápisu z 5. jednání**
- 3. Informace o končícím mandátu členů Etické komise volených Radou ÚSTR**
- 4. Informace o činnosti za 3. čtvrtletí**
- 5. Digitalizace archivních fondů na Ukrajině**
- 6. Různé**

Ad 1) Schválení programu

Předseda Rady Ústavu E. Stehlík zahájil ve 14.00 hod. 6. jednání Rady ÚSTR v roce 2021 a představil navržený program:

- 1. Schválení programu**
- 2. Verifikace zápisu z 5. jednání**
- 3. Informace o činnosti za 3. čtvrtletí**
- 4. Digitalizace archivních fondů na Ukrajině**
- 5. Různé**

Následně požádal o zařazení bodu Informace o končícím mandátu členů Etické komise volených Radou ÚSTR a jeho zařazení před dosavadní bod 3 programu. Připomněl rovněž, že dle dohody z předchozího jednání Rady ÚSTR bude část bodu Různé probíhat formou neveřejného jednání.

Usnesení: Program byl schválen ve znění dle návrhu E. Stehlíka.

Hlasování: 7 pro (jednomyslně)

Ad 2) Verifikace zápisu z 5. jednání

E. Stehlík připomněl, že J. Liška zaslal den před jednáním dodatečnou připomínku k zápisu, která byla obratem zapracována.

Usnesení: Zápis z 5. jednání byl schválen ve znění dle připomínky J. Lišky.

Hlasování: 7 pro (jednomyslně)

Ad 3) Informace o končícím mandátu členů Etické komise volených Radou ÚSTR

E. Stehlík vysvětlil, že Etická komise byla zřízena dle zákona č. 262/2011 Sb. při Úřadu vlády. Jedná se o odvolací orgán vůči rozhodnutí Ministerstva obrany. Členy Etické komise volí Poslanecká sněmovna, Senát, Vláda ČR a dva i Rada ÚSTR. Před pěti lety byli Radou zvoleni P. Pithart a L. Rakušanová, kterým nyní končí mandát. Do příštího jednání by bylo vhodné vybrat nové kandidáty. Sdělil dále, že předseda Etické komise se přimlouvá, aby kandidáti byli vybíráni z řad pamětníků požívajících veřejné autority, nejlépe takových, kteří byli v rámci zákona č. 262/2011 Sb. už oceněni.

M. Pelíšek osvětlil, jakým způsobem probíhala volba členů Etické komise v roce 2011 a 2016. V obou případech nominovali členové Rady ÚSTR své kandidáty, následně zaměstnanci Kanceláře Ústavu nominované oslovili a vyžádali si od nich souhlas s kandidaturou, čestné prohlášení o právní způsobilosti, výpis z rejstříku trestů a lustrační osvědčení, navíc je nově potřeba ošetřit i problematiku GDPR. Následně proběhla volba.

J. Liška požádal E. Stehlíka, aby kontaktoval dosavadní členy Etické komise s otázkou, zda chtějí usilovat o znovuzvolení, a poděkoval jim za dosavadní práci.

E. Stehlík požádal členy Rady Ústavu, aby do 5. 11. 2021 zaslali předsedovi Rady ÚSTR, Z. Hazdrovi a M. Pelíškovi jména svých kandidátů spolu s kontaktem a stručným shrnutím, proč vybranou osobnost pro tuto pozici nominují.

M. Pelíšek doplnil, že mandát stávajících Radou zvolených členů Etické komise končí 21. 11. 2021.

Ad 4) Informace o činnosti za 3. čtvrtletí

Z. Hazdra informoval přítomné o akcích proběhlých ve 3. čtvrtletí tohoto roku. Vyzdvihl především pravidelnou *Letní školu pro učitele dějepisu*, které se zúčastnilo rekordních 153 učitelů. Dále připomněl i novou *Letní školu církevních dějin* uskutečněnou v Litoměřicích ve spolupráci s FF a KTF UK. Ta byla určena především studentům. Proběhl i *Liberecký seminář československých vztahů*, který se tentokrát věnoval problematice stížností v ČSSR. V září se uskutečnila i odložená pravidelná konference v Českých Budějovicích zaměřená tentokrát na léta 1989-92. Z. Hazdra připomněl i účast ÚSTR na Světu knihy, kde byly prezentovány publikace *Jak vzpomínáme na normalizaci*, *Dějiny v diskuzi* či dějepisný sešit o J. Fučíkovi. Upozornil rovněž na publikace vydané ve 3. čtvrtletí a vyzdvihl spolupráci s řadou renomovaných nakladatelství (např. s CDK). Dále zmínil uvedení výstavy *Václav Havel: politika a svědomí* v Krakově či novou výstavu *Dlouhá cesta ke svobodě* o dějinách Ukrajiny.

M. Palouš doplnil informace o výstavě J. Sozanského prezentované 7. 10. 2021 v Terezíně a navazujícím semináři o totalitarismu v Knihovně Václava Havla. Zároveň požádal

vedení Ústavu, aby se setkalo se zástupci Victims of Communism Memorial Foundation, kteří budou na počátku listopadu v Praze.

O. Matějka doplnil, že *Letní škola církevních dějin* je modelem, jak se podílet na výuce vysokoškolských studentů. Sdělil v této souvislosti, že na jaře podepsal ÚSTR smlouvu s FF UK, na jejímž základě mohou zaměstnanci Ústavu působit jako externí vyučující. Kolegové z ÚSTR externě vyučují i na Technické univerzitě v Liberci, Západočeské univerzitě v Plzni a na dalších vysokých školách.

/Ve 14.45 hod. přizval E. Stehlík k jednání zaměstnance Odd. výzkumu represe 1938-1989 A. Hradilka/

Ad 5) Digitalizace archivních fondů na Ukrajině

Prostřednictvím webových stránek cechoslovacivgulagu.cz představil A. Hradilek práci svou a svých kolegů. Připomněl, že na úplném počátku v roce 2008 vedl s kolegy rozhovory s pamětníky. Jedním z témat byly i vzpomínky na gulagy (cca 50 rozhovorů s přímými svědky či pozůstalými). Následně se zabývali konfrontací vzpomínek s materiály z produkce bezpečnostních složek, v jejímž rámci jim M. Borák doporučil podívat se i do ukrajinských archivů. Ty navštívili poprvé v roce 2011. Digitalizace fondu uprchlíků nyní končí skoro po deseti letech, získat přístup k fondům bylo velmi náročné a vyžádalo si spolupráci celé řady subjektů (velvyslanectví ČR, konzulát ve Lvově, USHMM). Prvním velkým úspěchem byla digitalizace židovských spisů, která se podařila díky liberalizaci situace na Ukrajině po roce 2014. V současné chvíli pracují zaměstnanci ÚSTR v několika ukrajinských archivech, z čehož v Užhorodě a Lvově působí samostatné digitální pracoviště Ústavu, které k současnému dni naskenovalo přibližně 1,5 milionu stránek archivních dokumentů. Osvětlil dále, že představované webové stránky byly spuštěny na jaře 2021. Ve spolupráci se Západočeskou univerzitou v Plzni se podařilo získat i grantové prostředky (TAČR) na testování OCR čtení digitalizovaných spisů v ČJ i RJ. Na webových stránkách je zájemcům k dispozici i *Průvodce říší zla* – encyklopedie V. Bystrova, která byla převedena do elektronické podoby a mapuje cca 2000 táborů. Následně A. Hradilek zodpověděl dotazy jednotlivých členů Rady ÚSTR převážně k možnostem dalšího bádání (i na území Běloruska a Ruska) a ke komunikaci s pamětníky a pozůstalými.

/V 15.14 hod. A. Hradilek a S. Ptáčníková opustili jednání/

Ad 6) Různé

O. Matějka informoval o zahájení personálního auditu rovných příležitostí.

Vzhledem k tomu, že již nikdo další neměl podnět do diskuze, ukončil E. Stehlík v 15.16 hod. veřejnou část jednání a požádal přítomnou veřejnost o opuštění místnosti.

Další jednání Rady Ústavu se bude konat dne 18. 11. 2021 v 10.00 hod. v budově ÚSTR či prostřednictvím aplikace Zoom.

.....
PhDr. Eduard Stehlík, Ph.D., MBA
předseda Rady Ústavu pro studium totalitních režimů